

Chagasova nemoc

Výskyt: Latinská Amerika. Nemoc byla popsána a její původce objeven před více než 100 lety Carlosem Chagasem. V současnosti je postiženo touto nemocí okolo 6 - 8 miliónů osob, ročně zemře na toto onemocnění kolem 50 000 osob. Dalších 65 – 100 miliónů osob žije v oblastech, kde se mohou Chagasovou nemocí nakazit, proto zůstává Chagasova nemoc jedním z hlavních zdravotnických problémů ve většině zemí Latinské Ameriky.

Příznaky a symptomy: V místě infekce se vytváří primární léze (chagom) – vyvýšená načervenalá papula o průměru 1 - 3 cm. Jsou zvětšeny spádové lymfatické uzliny. Při vniknutí trypanosom přes spojivku se vytvoří jednostranný otok víčka se zánětem spojivek (Romaňův příznak). Po uplynutí inkubační doby se rozvíjí akutní fáze infekce s horečkou až 40°C, lokalizovaným či generalizovaným zvětšením lymfatických uzlin, mírným zvětšením jater a sleziny, podkožními otoky a nepříznačnou vyrážkou na břiše a hrudi. Většinou proběhne akutní infekce bez příznaků, vzácně se mohou rozvinout komplikace jako zánět srdce nebo mozku. Akutní fáze onemocnění odezní v průběhu 2 – 3 měsíců. Trypanozomy je možné v periferní krvi prokázat po dobu 10 – 30 dnů, poté pronikají do buněk a jsou uvolňovány intermitentně v množství, které neumožňuje diagnostiku z krevních nátěrů, ale postačuje k infekci přenašeče.

U 30 – 40 % nemocných může onemocnění progredovat do chronické fáze s postižením srdce (kardiomyopatie) a trávicího traktu (megakolon, megaezofagus aj.) v důsledku denervace postižených orgánů.

Inkubační doba: 5 – 14 dní po poštípání štěnicí

30 – 40 dní po podání infikované transfuze krve

Původce: prvok *Trypanozoma cruzi*

Zdroj: člověk a další teplokrevní obratlovci (více než 150 druhů savců a ptáků)

Přenos:

- krev sajícími plošticemi z čeledi Reduviidae (rody *Triatoma*, *Rhodnius*, *Panstrongilus* aj.) - k infekci dochází kontaminací kůže (oděrky při škrábání) a spojivky výkaly sajících ploštic, ve kterých jsou přítomny trypanosomy
- krevní transfuzí, transplantací orgánů, z matky na dítě v průběhu těhotenství
- orálně - byly popsány epidemie po požití kontaminované potravy (plody açaí, pití šťávy z cukrové třtiny)

Období nakažlivosti, vnímavost, imunita: Nakažlivost je dlouhodobá, vnímavost k nákaze je všeobecná v jakémkoliv věku, onemocnění probíhá závažněji u dětí a imunosuprimovaných osob.

Prevence, očkování

- Očkování není zatím dostupné
- Prevence spočívá ve zvýšení hygienického a sociálního standardu bydlení, protože Chagasova nemoc se vyskytuje především ve venkovských oblastech, kde obyvatelé žijí v chýších.
- Individuální ochrana spočívá v použití residuálních insekticidů a moskytiér.

- S nárůstem migrace osob z Latinské Ameriky do neendemických oblastí je nutno pomýšlet na tuto infekci i v neendemických zemích (Severní Amerika, Evropa, Austrálie aj.) pro riziko přenosu infekce krví či transplantovaným orgánem nebo v těhotenství z matky na dítě, proto se již v některých zemích provádí skríníng Chagasovy nemoci u těhotných a dárců krve a orgánů.

